

[Arbejdsministeren]

hvad jeg sagde i mit første indlæg, ville han have opdaget, at jeg brugte følgende formulering: »Politiet har altså både ret og pligt til at gribe ind mod fysiske blokader.«

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hvad hjælper det med sine læber at sige noget så rigtigt som det, arbejdsministeren lige sagde: Politiet har ikke blot ret, men også pligt til at gribe ind mod ulovlige blokader, når arbejdsministeren nu ved afstemningen vil fratage politiet mulighed for at gøre det, som han siger det skal gøre? Det er noget, som jeg – hvis jeg hørte til dem, der bruger stærke ord – måske ville betegne som noget, der nærmede sig hykleri. Men nu holder jeg ikke af at udtale mig i alt for kraftige vendinger, så jeg vil bare sige, at jeg er skuffet over, at ministeren kan sige til vort politi, at det har ret og pligt til at gøre det, men vil fratage politiet mulighederne for at gennemføre det.

Man skal have politiet til at rende til nar seks uger i træk hver evig eneste morgen derude og forfølge disse hærværksbøller, som færdes rundt i Roskilledistriktet, fordi arbejdsministeren ikke kan bevæge sig til at skaffe de fornødne stemmer for et dagsordensforslag, som Fremskridtspartiet står som forslagsstiller til. Det er faktisk urimeligt at behandle politiet på den måde, som arbejdsministeren gør.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 30 af Glistrup (FP) (se foran) forkastedes, idet 11 (FP) stemte for, 95 (S, KF, SF, V, RV, CD og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:**Tredje næstformand (Povl Brøndsted):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Socialministeren har meddelt mig, at hun ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give Folketinget en skriftlig

Redegørelse om prostitution.

(Redegørelse nr. R 13).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Socialudvalget (22/3 90):

Udtræder: Mejdahl (V)

Ny stedf.: Else Winther Andersen (V)

Uddannelsesudvalget (22/3 90):

Udtræder: Povl Brøndsted (V)

Nyt medl.: Else Winther Andersen (V)

Kulturudvalget (22/3 90):

Udtræder: Sønderby (V)

Ny stedf.: Else Winther Andersen (V)

Miljø- og Planlægningsudvalget (22/3 90):

Udtræder: Ahlmann-Ohlsen (KF)

Nyt medl.: Gerda Pedersen (KF)

Udenrigsudvalget (22/3 90):

Udtræder: Ahlmann-Ohlsen (KF)

Ny stedf.: Gerda Pedersen (KF)

Arbejdsmarkedsudvalget (26/3 90):

Udtræder: Ernst B. Schmidt (FP)

Ny stedf.: Annette Just (FP)

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 29/3 90 om udviklingen i prostitutionen blandt kvinder og mænd og om indsatsen over for prostituerede.

(Redegørelse nr. R 13).

Socialministeren (Aase Olesen):**1. Indledning**

I forbindelse med forespørgselsdebatten den 28. marts 1989 om initiativer til begrænsning af prostitution vedtog Folketinget følgende motiverede dagsorden:

Folketinget opfordrer regeringen til at – øge den sociale indsats over for prostituerede – herunder i særlig grad de narkoprotituere – samt støtten til private organisationers arbejde og at

[Socialministeren]

– udarbejde en redegørelse til Folketinget om udviklingen i prostitution blandt unge mænd og kvinder til fremlæggelse i Folketinget inden 1. april 1990.

Socialministeriet har bedt Socialforskningsinstituttet om at foretage en undersøgelse, der kan bidrage til belysning af udviklingen. Den er udarbejdet inden for en kort tidsramme og giver derfor kun et lille indblik i prostitutionen, men nok til at være en platform til en videre afklæning af problemerne.

Socialministeriet har desuden indhentet udtalelser fra en række større kommuner om deres indsats.

Om kort tid udsendes en metadonrapport (1990), som et embedsmandsudvalg under Socialministeriet har udarbejdet. Udvalget har arbejdet med stofmisbrugere i længerevarende metadonbehandling og har udarbejdet anbefalinger og forslag, som bl.a. peger på en bedre koordinerende indsats, revalidering m.v.

Under debatten i Folketinget var der almindelig enighed om, at prostitution primært bør ses som et socialt problem. Det blev bl.a. fremhævet, at den sociale indsats særlig skulle samles om unge prostituerede og narkoprostituerede. Flere af ordførerne var inde på, at man burde afkriminalisere de prostituerede, og at man skulle fokusere mere på bekæmpelse af bagmandsvirksomheden.

Redegørelsen er disponeret med baggrund i den vedtagne dagsorden. Der gives et resumé af SFI-undersøgelsen af kvindelig og mandlig prostitution. Efterfølgende skitseres den sociale indsats, og der sluttes af med handlingsforslag til indsatsen.

2. Socialforskningsinstituttets undersøgelse af kvindelig og mandlig prostitution

Indledning.

Dataindsamlingen har fundet sted i perioden september–november 1989. Der er her gennemført i alt 95 interview, omfattende 126 personer (informanter) fra København og de tre største provinsbyer. Informanterne er bl.a. ansatte i socialforvaltning, sundhedsvæsen, politi og private hjælpeorganisationer, og det er personer med insidekendskab (f.eks. hotelpersonale) og prostituerede (mandlige og kvindelige) eller prostitutionskunder. Endvidere er der gennemført en undersøgelse af annonceringen på dette område. (Ekstra Bladet og Copenhagen this Week) i perioden 1973–89.

Delundersøgelsen af den mandlige prostitution hviler i hovedsagen på et netop afsluttet selvstændigt projekt om trækkerdrengene baseret på interview med 30 prostituerede mænd og 32 kunder. Tilsammen er de to undersøgelser de første af deres art i de sidste 15–20 år i Danmark.

Massage- og barprostitution er dominerende.

Den annonceafhængige prostitution har overtaget en stor del af prostitutionsmarkedet. Massage- og barprostitution er de mest dominerende former i dag. Gadeprostitution synes på vej mod perifer placering på prostitutionsmarkedet.

Massage- og escortprostitution skønnes at beskæftige godt 800 kvinder på en tilfældig dag for landet som helhed. Bar- og værtshusprostitution antages at beskæftige ca. 600 kvinder og gadeprostitution ca. 150 kvinder.

Stigende prostitutionsmarked siden midten af 70'erne?

Prostitutionsmarkedet er formentlig blevet mere geografisk spredt på grund af annonceformen; samtidig er markedet blevet mindre synligt. Kønshandlerne opnår derved større anonymitet. Der er tale om en fordobling af antallet af annoncer i perioden fra midten af 70'erne til slutningen af 80'erne. På baggrund af denne viden samt kontakterne til informanterne skønnes det, at prostitutionsmarkedet har været stigende gennem de sidste 10–15 år.

Kunderne er hyppigst midaldrende middelklasse-mænd.

For hver 100 prostituerede er der mindst 300 kunder. De fleste kunder er mellem 25 og 55 år. Selv om alle samfundslag er repræsenteret, er der flest kunder fra middelklassen og de højere sociale lag. Typisk er der tale om mænd, der lever i parforhold. Handicappede indgår kun i meget begrænset omfang i kundegruppen.

Bar- og escortkunder er for en stor del danske eller udenlandske tilrejsende, f.eks. i forbindelse med lokale konferencer og lignende. Sådanne begivenheder mærkes tydeligt på prostitutionsmarkedet.

Hvor mange mænd i Danmark har kundeerfaringer? Undersøgelser i 1989 viste, at 14 pct. af de 16–55-årige havde besøgt en prostitueret. Dette tal må skønnes at ligge i underkanten.

[Socialministeren]*Stærke økonomiske interesser i prostitutionsmarkedet.*

Den traditionelle alfons er i dag stort set forsvundet. Der kan dog være tale om, at en kæreste eller samlever er vidende om kvindens beskæftigelse og mere eller mindre drager fordel af det, f.eks. i forbindelse med parrets fælles stofmisbrug. I denne relation kan der ofte være tale om »kærestevold«.

Prostitutionsmarkedet er udviklet til et moderne kommercialiseret marked med betydelige økonomiske interesser involveret. Det gælder massageklinikker, escortbureauer inden for hotel- og restaurationsbranchen. Prostitutionsannoncer er et andet stort interessefelt. Her vurderes det, at der er tale om en årlig omsætning på mindst 11–13 mio. kr.

Et enkelt besøg hos en prostitueret kan koste fra et par hundrede kroner til 4.000 kr. Prisen afhænger af formen – hvor barprostitutionen er langt den dyreste.

Det vurderes, at der dagligt i Danmark betales godt 2 mio. kr. for seksuelle ydelser.

Rusmiddelmisbrug forekommer i alle prostitutionsmiljøer.

I slutningen af 60'erne dukkede de første stofmisbrugende kvinder op i gadeprostitutionsmiljøerne. Siden da er stofmisbrug blevet mere udbredt blandt de gade prostituerede. Kvinderne i gruppen ligger aldersmæssigt i dag i slutningen af 20'erne – mod omkring de 20 år for en halv snes år siden.

Denne gruppe af stofmisbrugende prostituerede er alle blandingsmisbrugere. De er permanent på overførselsindkomster, og de må betragtes som socialt og menneskeligt meget dårligt stillet.

Tilgangen af nye stofmisbrugende prostituerede har været faldende de sidste ti år. Imidlertid er der de allersensneste år registreret omkring 30 »nye« prostituerede kvinder under 20 år med et injektionsmisbrug alene i København.

De fleste injektionsmisbrugende prostituerede er at finde på gaden. Dog viser undersøgelsen, at stoffer og alkohol forekommer i alle prostitutionsmiljøer, og at injektionsmisbrugere i mindre omfang findes blandt massage- og escort prostituerede.

Et stofmisbrug fører let ind i prostitution. Mere end 2/3 af alle stofmisbrugende kvinder

skønnes at have prostitutionserfaringer. Omvendt kan prostitution også føre til misbrug. Dette er især konstateret blandt en del unge prostituerede. Misbruget er bl.a. en måde at klare prostitutionslivet på.

De 15–17-årige er en udsat gruppe

De fleste informanter har oplysninger om prostituerede, der debuterer tidligt, det vil sige omkring 15–16-årsalderen. Billedet i dag viser, at mange af de helt unge findes i gade- og værts-husprostitution. (Massageprostitutionen omfatter oftest de lidt ældre kvinder).

Det anslås, at man dagligt i gadeprostitutionen i København kan møde mellem 10 og 25 helt unge kvinder. Det faktiske antal helt unge prostituerede under 18 år er dog med sikkerhed betydelig større. Samtidig modtager behandlingssystemet et stigende antal unge prostituerede.

Den sociale baggrund for denne gruppe af helt unge prostituerede er dårlig. Det gælder boligforhold og familieforhold. Kontakten med skolen har ofte været overfladisk. Hertil kommer så et større eller mindre stofmisbrug for mange af dem.

De anonyme rådgivninger ved mest om prostituerede.

Vidensniveauet er meget forskelligt hos grupperne af professionelle. Rådgivninger og hjælpeorganisationer med anonym bistand ved generelt mere end alle andre. Politi og narkobehandlere er ganske godt informeret om især gadeprostitution og misbrug. Generelt ved sagsbehandlerne mindst om deres klienters prostitutionserfaringer. Det kan hænge sammen med en følelse af manglende handlemuligheder. Ofte anses prostitution som et mindre socialt problem end f.eks. stofmisbrug eller familieproblemer.

Trækkerdrengene er på vej væk fra gadebilledet

Den mandlige prostitution ændrer karakter i disse år. Gamle kontaktsteder på gaden afløses af nye kontaktformer som f.eks. annoncering, faste kunder og »netværk« af kunder. En af de nye grupper af mandlige prostituerede, der er kommet til, er massører. De individuelt prostituerede er dog også i dag den største gruppe mandlige prostituerede.

[Socialministeren]

Bag denne ændring af den mandlige prostitution ligger en ændring af det københavnske bøsse miljø i retning af »pængørelse« (accept). Her har der ikke rigtig været plads til den mandlige prostitution. Den er blevet marginaliseret. Tidligere kendte tilholdssteder for trækkerdrengene som f.eks. toiletterne på Københavns Rådhusplads er i dag stort set uden betydning.

Bag ændringen ligger også risikoen fra AIDS-HIV, som har ført til mere viden om risici og til brug af kondom.

De mandlige prostituerede kommer ofte fra ustabile hjemlige forhold, mange af dem har erfaringer fra døgninstitutioner, hvor også mange fik de første prostitutionserfaringer. Mange af de prostituerede, der deltog i undersøgelsen, lever af overførselsindkomster.

For mange af de mandlige prostituerede spiller stofmisbrug en betydelig rolle. I undersøgelsesgruppen var det omkring en tredjedel, der på et eller andet tidspunkt havde været på heroin.

Kunderne til mandeprostitution synes at være dels midaldrende eller ældre bøsser, dels mænd, der lever sammen med en kvinde. Voldselementet synes at være en del af forholdet mellem den prostituerede og kunden.

Konklusion.

Prostitution har gennem de senere år bevæget sig fra det synlige plan mod det usynlige. Bl.a. derfor er det kompliceret at fremkomme med blot nogenlunde sikre udsagn og dokumenterede kendsgerninger. Til disse vanskeligheder skal lægges frygt hos de udspurgte og det forhold, at der stadig er tale om et tabubelagt emne.

Med disse forbehold er det muligt at sige, at

1. Prostitution, både kvindelig og mandlig, har ændret karakter gennem de senere år fra et gadeplan og over mod et mere organiseret escort- og massageplan.

2. Gadeprostitutionen er blevet mindre omfattende, men til gengæld udgør den en belastet gruppe både socialt, menneskeligt og med hensyn til stofmisbrug.

3. Der skønnes at være tale om 1.600 prostituerede kvinder dagligt. Det samlede antal af prostituerede er dog større.

4. Injektionsmisbrug er især udbredt blandt gade prostituerede. Misbrug (herunder injek-

tionsmisbrug) forekommer dog i alle prostitutionsmiljøer.

5. De økonomiske interesser i prostitutionsmarkedet er omfattende, både i escortbureauer, massageklinikker, hotelbranchen og medieverdenen.

6. De unge prostituerede under 18 år er en udsat gruppe, de har eller får ofte stofferfaringer, og de kommer fra ustabile hjem.

3. Status for indsatsen**3.1 Indledning.**

Der er i dag en række initiativer i gang for at afhjælpe og forebygge prostitution. En del af initiativerne er taget af frivillige sociale organisationer og ofte med støtte fra offentlige puljer.

Det frivillige arbejde har en væsentlig betydning som supplement til det offentlige hjælpesystem. De har andre arbejdsmetoder og mere uformelle rammer til løsning af prostitutionsproblemer. Specielt anonymitetsprincippet kan være afgørende. Herved opnås ofte et tillidsforhold, der kan medvirke til at motivere den prostituerede til valg af anden tilværelse.

3.2 Den sociale indsats.

Kommunerne støtter prostituerede på samme måde som andre, der har behov for hjælp igennem bistandslovens hjælpesystem. Det gælder bl.a. reglerne om rådgivning og vejledning, om kontanthjælp, om institutioner og om revalidering. (Amts-)kommunerne kommer typisk i kontakt med en tungt belastet prostitutionstruet gruppe igennem deres særlige ansvar over for stofmisbrugerne. Der foregår dog sjældent målrettet indsats over for prostitution. Forebyggelse og behandling af prostitutionsproblemer indgår som en del af det øvrige sociale arbejde – bl.a. ved døgnbehandling »væk fra miljøet« eller ambulante understøttede af bl.a. metadon, når dette er indiceret.

Specielt for de unge prostituerede kan henvisning ske bl.a. til de tilbud, som amtsungdomscentre (bistandslovens § 96, stk. 1) kan give. Behandlingen her omfatter ofte en kontakt- og motivationsfase, afvænnelse eller nedtrapning, revalidering, uddannelse og udsulning. Tilsvarende vil unge kunne få ophold efter § 66 eller på døgninstitution. I dag er forsorghjem (§ 105) derimod ikke velegnede til prostituerede, som har behov for socialpæda-

[Socialministeren]

gogisk behandling. De fungerer i høj grad som opbevaringssteder.

Igennem Socialministeriets puljemidler (fattigdomsmidlerne og Socialministeriets udviklingsmidler) er der ydet støtte til en række private indsatser og projekter, der søger at begrænse prostitution. I 1990 er fattigdomsmidlerne på finansloven udvidet til 30 mio. kr. til frivillige organisationers sociale arbejde for de fattigste, herunder prostituerede.

Af konkrete projekter kan bl.a. nævnes:

KFUK-institutionen »Reden« på Halmtorvet i København er et værested med opsøgende og behandlende aktiviteter. I forlængelse af disse aktiviteter tilbydes et ophold på et nedtrapningssted i Hellerup. Der gives ligeledes mulighed for resocialisering for kvindelige prostituerede og udslusning til samfundslivet via »Skovmarken«. Det er et socialpædagogisk kollektiv i en nedlagt landejendom i Nordjylland. Københavns Kommune har indgået en driftsoverenskomst med »Reden«, og Socialministeriet har støttet med 1 mio. kr.

Lejernes LO er i et samarbejde med »Reden« gået ind i et fællesprojekt for at intensivere indsatsen i forbindelse med arbejdet bl.a. med udvidelse af åbningstiden og flere ansatte. Socialministeriet har støttet denne udvidelse af projektet med 1.250.000 kr.

»Dueslaget« i Odense er et projekt efter en lignende model som »Reden«.

I Kirkens Korshærs ungdomsklub støttes et projekt, der bl.a. har til formål at behandle kvinder, som har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen. Selv om det ikke er entydigt bevist, at incest i sig selv befordrer prostitution, er det klart sandsynliggjort, at personer, der i det hele taget har været udsat for fysisk og psykisk omsorgssvigt eller vanrøgt i barndommen, udgør en væsentlig risikogruppe som mulige prostituerede. Socialministeriet har støttet projektet med 200.000 kr.

Et andet projekt er et gadebørnsprojekt. I projektet, der består af en aktionsdel og en forskningsdel, tilbydes bl.a. hjælp til unge prostituerede, der herefter indgår i en forskningsundersøgelse. Socialministeriet har støttet projektet med 250.000 kr. til aktionsdelen.

Socialministeriet planlægger i efteråret 1990 at lave en opfølgning på en tidligere afholdt konference (november 1989) om udskudte børn

og unge. Herunder vil også de unge prostitueredes forhold blive behandlet.

Fra projektet »Klippen« – på Vesterbro i København – foregår der opsøgende arbejde over for narkomaner. Heriblandt er der forholdsvis mange prostituerede. Der samarbejdes med forskellige kristne hjælpecentre på landet om ophold for dem, der er motiverede herfor. Socialministeriet har støttet projektet med 150.000 kr.

Vesterbros Lokalråd har udgivet en hvidbog om Vesterbro med det formål at tegne en profil af forskellige forhold, bl.a. de sociale, de sundhedsmæssige, de bolig-mæssige og om kultur og fritid. Den beskriver nogle af de problemer, Vesterbro har i dag, bl.a. prostitutions- og narko-problemer. Socialministeriet har støttet udgivelsen med 55.000 kr.

Af andre frivillige sociale hjælpeforanstaltninger på Vesterbro kan nævnes Mariatjenssten, som har opsøgende arbejde på gaden om aftenen, og i samarbejde med Diakonissestiftelsen har de et lille nødherberg for kvinder. Herberget finansieres af Kirkens Korshær, og det huser – midlertidigt – nogle af de dårligst stillede kvinder i København. De hårdt belastede prostituerede fra Halmtorvet bruger bl.a. herberget som en slags rekreation

I Københavns Kommune erkendes prostitutionen som et selvstændigt socialt problem, og udviklingen følges meget nøje. Kommunen anser prostitutionsproblemerne som så alvorlige, at det begrunder en omfattende indsats. Særligt på Vesterbro satses på en bred indsats i narko-prostitutionen – herunder i forbindelse med reduktion af AIDS-smitterisikoen, bl.a. ved oplysning om brug af kondom og brug af engangsprøjter.

Døgkontakten for børn og unge er en institution under Københavns Kommune, der bl.a. gennem opsøgende arbejde søger at etablere kontakt til børn og unge, der har ophold i risikofyldte miljøer. Institutionen giver råd og vejledning og søger at motivere til en ændret livsform.

I Københavns Kommune findes desuden et ungdomsrådgivningscenter »Ungdomskliniken«, der tilbyder generel rådgivning og behandling til unge i alderen 14–25 år.

3.3. Justitsministeriets (politiets) indsats

[Socialministeren]

Prostitution er i dag ikke i sig selv strafbart i Danmark. Efter straffelovens § 199, som kun yderst sjældent anvendes, kan der imidlertid gives personer, der alene ernærer sig ved prostitution, pålæg om at søge lovligt erhverv. Overtrædelse af et sådant pålæg vil være strafbart.

Erfaringen viser, at der ofte vil være knyttet forskellig kriminalitet til prostitutionsmiljøet.

Politiet har ofte opnået et stort personkendskab angående prostitutionsmiljøet f.eks. i særlige kvarterer i København – såsom Vesterbro – i forbindelse med det daglige arbejde med kriminalitetsbekæmpelse.

Det sker ofte, at politiet i København ved mistanke om begyndende prostitution hos unge og mindreårige forsøger at få den unge motiveret til at stoppe blandt andet ved at oplyse om de farer, de kan blive udsat for, herunder narkotikamisbrug og AIDS. I de fleste tilfælde har disse samtaler den ønskede virkning. Politiet kører ofte efterfølgende den unge hjem, hvorved forældrene får kendskab til den unges situation. Endvidere underretter politiet de lokale sociale myndigheder efter reglerne herom, hvis den pågældende unge er under 18 år.

I det omfang det strafferetlige system kan indgå i begrænsning af prostitution, er det den egentlige bagmandsvirksomhed, der bør rammes med straffeforanstaltninger, hvilket der allerede i dag er hjemmel til i straffelovens §§ 228 og 229.

4. Handlingsforslag

SFI-undersøgelsen viser, at prostitutionsbillet har ændret sig siden 70'erne. Men vi må erkende, at der stadig ikke er tilstrækkelig detaljeret viden til at nå til bunds i prostitutionsproblemerne.

Det er dog regeringens opfattelse, at især tilgangene til prostitution skal mindskes. Kun ved forebyggende tiltag – generelt og i forhold til truede grupper – kan vi begrænse tilgangen af unge til prostitution.

Ligeledes må indsatsen mod den hårdest belastede prostitution prioriteres højt – bl.a. en indsats, der kan gøre dagligdagen bedre for de gadeprostituerede, øge sundheden og give mulighed for resocialisering. Det er i gruppen af gadeprostituerede, vi kan finde såvel de yngste prostituerede som mange stofmisbrugende prostituerede.

En mere målrettet social indsats forudsætter dog, at de prostituerede selv er motiverede til at indgå i et samarbejde om problemerne. »Erhvervet« er så belastet, at anonymitet og uforpligtethed ofte er en forudsætning for, at der kan opnås et tillidsforhold.

Formålet med en indsats må dels være at begrænse tilgangen af unge til prostitutionen og dels at give enhver mulighed for at komme ud af prostitutionen. Men prostitutionen er ofte knyttet sammen med mange andre og komplicerede problemer. Derfor må indsatsen være både bred og målrettet og foretages i et samarbejde bl.a. med de frivillige organisationer, politiet, sundhedssektoren og undervisningssektoren.

Som det har været nævnt tidligere, gøres der allerede en del nu. Men der kan gøres mere.

Fra regeringens side vil vi foreslå at fremme følgende:

1) En opbakning af indsatsen i forbindelse med det frivillige sociale arbejde og en fortsættelse af den økonomiske støtte til arbejdet mod fattigdom, til udbygning af bl.a. private væresteder, opsøgende arbejde, rådgivning, overnatningsmuligheder i miljøet m.v. for de hårdest belastede prostituerede.

2) Opfordring til en egentlig målrettet prostitutionsforebyggende indsats fra de offentlige myndigheders side, der kommer i kontakt med miljøerne. Dette gælder i særdeleshed de sociale myndigheder. Men det gælder bl.a. også politiets indsats i forbindelse med mistanke om begyndende prostitution hos mindreårige.

3) Det tværsektorielle samarbejde må støttes, bl.a. fordi ingen enkelt myndighed har selvstændigt ansvar for løsning af prostitutionsproblemet. Især må det offentliges samarbejde med den frivillige indsats støttes. F.eks. er SSP-samarbejdet i mange lokalområder et forum, hvor det prostitutionsforebyggende arbejde i forhold til de unge kunne overvejes samordnet. Indsatsen i de kriminalitetstruede familier og miljøer har formentlig allerede i dag en vis prostitutionsforebyggende effekt.

4) En forbedring af det offentlige sociale tilbud til prostituerede, der er motiverede for samarbejde. Bl.a. forsorghjem, herberger, kvindekrisecentre m.v. kunne danne en ramme for en forbedret indsats. Amsrådsforeningens rapport: »Amterne og videreudvikling af § 105-institutioner« (januar 1990) peger på mu-

[Socialministeren]

ligheder for mere aktivitet og flere tilbud, f.eks. styrkelse af det forebyggende arbejde, mere behandlingsorienteret arbejde, tilknytning af misbrugs konsulenter, tættere relation til kommunernes socialforvaltninger og til andre behandlingsinstitutioner.

5) Etablering af en konsulentvirksomhed i de større byer dels til opbygning og formidling af viden om problemets behandling og til udvikling af løsningsmuligheder, dels til et mere direkte opsøgende arbejde på gadeplan samt støtte og hjælp eventuelt finansieret af fattigdomsmidlerne. Det kan bl.a. være hjælp til ændring af de prostitueredes leveform og støtte til at opbygge selvtilid, frigøre egne ressourcer og finde et alternativt forsørgelsesgrundlag. For den enkelte kan det ofte være vanskeligt at stoppe prostitutionsaktiviteten. Derfor skal hjælpen også søge at fjerne de hindringer, der kan være, bl.a. dårlig økonomi, mangel på sociale kontakter uden for prostitutionsmiljøet, stofmisbrug m.v.

6) Behandling med metadon som et tilbud i en samlet behandlingsplan. Metadonbehandling kan medvirke til nedbringelse eller ophør af narkomaners prostitutionsaktivitet og kriminalitet. Behandlingen skal kædes sammen med en målrettet revalideringsindsats.

I metadonrapporten anbefaler udvalget øget anvendelse af revalideringstilbud og øget brug af revalideringsinstitutioner. Det er afgørende, at den samlede indsats styres og koordineres i et tæt samarbejde. Udvalget anbefaler ligeledes alternative behandlingstilbud især for at motivere stofmisbrugere til behandling. F.eks. kan nævnes etablering af selvhjælpsgrupper og inddragelse af frivillige som støttepersoner – det kunne være tidligere prostituerede, kontanthjælpsmodtagere eller efterlønsmodtagere.

7) Oplysningsindsatsen kan forbedres betydeligt. Skolen har her et særligt ansvar både i forbindelse med udviklingen af børns holdninger til seksuallivet og i det forebyggende arbejde samt i samarbejdet med forældrene. Det drejer sig om oplysningsvirksomhed både om skadevirkninger og om mere holdningsmæssige aspekter ved prostitutionen. Oplysningsvirksomheden kan rettes imod såvel forældre, børn og unge og kunderne som de personer, der i deres arbejde kan møde prostituerede.

8) Oplysningsindsatsen i uddannelsesinstitutioner for voksne. Prostitution som emne kunne

indgå i læseplanerne i de sociale og sundhedsmæssige uddannelser, læreruddannelsen og pædagoguddannelserne i øvrigt. Problemstillinger med tilknytning til prostitution bør endvidere indgå i politiets uddannelse. Ligeledes kan viden indføres i efteruddannelserne for færdiguddannede personer.

9) En særlig målrettet oplysning med det formål at begrænse tilgangen af kunder. Indsatsen bør foretages efter tilvejebringelse af yderligere viden om kunderne.

10) Information og oplysning. Her kunne lokalradio og lokal-tv, det landsdækkende radio og tv samt filmmediet være velegnede redskaber til belysning af det danske prostitutionsmarked, f.eks. om kulturelle, sociale og økonomiske forhold. Formålet kunne bl.a. være at oplyse om de prostitueredes forhold samt målrette oplysninger over for kunder.

11) Tilskynde til en opprioritering af forskningen på området. Især mangler belysning af indgangsvejene og årsagerne til prostitutionen, ligesom der mangler belysning af, hvilke veje der findes ud af prostitutionen, hvilke skadevirkninger der kan opstå, hvilken form for hjælp de/den prostituerede har behov for, og hvad der skal til for at motivere til ændring af leveform. Der mangler belysning af kunde-gruppens sammensætning, baggrund og motiver. Endvidere en mere systematisk videnopsamling af udenlandske erfaringer. En belysning af prostitutionens profitmagere kunne medvirke til at skærpe efterforskningen og sanktionerne over for denne gruppe. Endelig kunne der foretages en indsamling af socialarbejdererfaringer og en evaluering af sociale tiltag og af konkrete projekter.

Regeringen mener, at man med denne redegørelse om prostitution, som er den første af sin art i Danmark, står bedre rustet til den videre sociale indsats over for de prostituerede. Ud over at pege på de førnævnte handlingsforslag håber regeringen at redegørelsen også vil inspirere til indsatser, der kan fremme debat og oplysning og dermed større åbenhed om problemet.

Meddelelser fra formanden:**Tredje næstformand (Povl Brøndsted):**

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

[Tredje næstformand]

Medlem af Folketinget *Sønderby* (V) har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i Tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 3. april 1990 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 3. april 1990 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvide til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvide til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 12.07
